

Staf

Gemeenteraad van Beemster
Rijn Middelburgstraat 1
1462 NV MIDDENBEEMSTER

uw brief van

uw kenmerk

ons kenmerk
1468349

datum
28 februari 2019

onderwerp

Financiële positie gemeente Beemster en vooruitzicht Kadernota 2020

Geachte raadsleden,

Op 6 november jl. heeft de raad de programmabegroting 2019-2022 vastgesteld. De afgelopen maanden hebben zich financiële ontwikkelingen voorgedaan die een aanzienlijk effect hebben op onze financiële positie. Aan de hand van een eerder verzonden brief hebben wij met u op 26 februari jl. stilgestaan bij de financiële positie van de gemeente en benadrukt dat het financiële perspectief er zeer ongunstig uitziet. Er zal geen sprake zijn van een sluitend meerjarenperspectief in de kadernota, die u in mei voorgelegd krijgt.

Het totaaloverzicht van alle financiële ontwikkelingen geven wij weer in de navolgende tabel. Daarna worden de betreffende posten uit de tabel inhoudelijke toegelicht. Aan het einde van de brief zal het vervolgtraject worden geschetst.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
1 Uitwerking septembercirculaire	€ -69.286	€ -37.910	€ -60.545	€ -48.001	€ -48.001
2 GF: onderuitputting rijksuitgaven 2018-2023 o.b.v. najaarsnota 2018	€ -93.000	€ -40.000	€ -41.000	€ -41.000	€ -41.000
3 GF: opschalingskorting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -60.000
4 GF: lokale waardeinstijging OZB (belasting 2018, peildatum 01-01-2019)	€ -	€ -65.000	€ -65.000	€ -65.000	€ -65.000
5 GF: BCF effect	€ -85.500	€ -97.275	€ -109.050	€ -120.825	€ -132.600
6 Verhoging cao en pensioenpremies (verhoging stelpost)	€ -35.457	€ -36.302	€ -37.167	€ -37.996	€ -38.755
7 Verhoging vergoeding raadsleden	€ -87.828	€ -89.585	€ -91.376	€ -93.204	€ -95.068
8 Taakstelling gemeentehuis	€ -175.000	€ -175.000	€ -175.000	€ -175.000	€ -175.000
9 Overschrijding op jeugd	€ -700.000	€ -700.000	€ -700.000	€ -700.000	€ -700.000
Totaal effect	€ -1.246.071	€ -1.241.072	€ -1.279.138	€ -1.281.026	€ -1.355.424
Resultaat begroting 2019 inclusief incidentele baten en lasten	-306.346	550.619	860.394	1.342.370	
Resultaat minus effect	-1.552.417	-690.453	-418.744	61.344	
Saldo incidentele baten en lasten	-367.799	-27.549	-18.500	87.000	
Resultaat met effect, excl. incidentele baten en lasten	-1.184.618	-662.904	-400.244	-25.656	

Onder de tabel van het verloop van de algemene reserve volgt een tekstuele toelichting op de diverse posten uit bovenstaande tabel.

bijlage(n): Geen

behandeld door:
A.G. Dehé

telefoonnummer
0299-682188

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	2019	2020	2021	2022
Saldo 1 januari	€ 3.193	€ 1.641	€ 950	€ 531
Rekeningresultaten	€ -1.552	€ -690	€ -419	€ 61
Saldo 31 december	€ 1.641	€ 950	€ 531	€ 593

In het verloop is rekening gehouden met de eerder genoemde resultaten, maar nog niet met het resultaat 2018. Hier is op dit moment nog niets over bekend. De inschatting is wel dat ook het jaar 2018 een negatief resultaat kent.

1. Uitwerking septembercirculaire

De uitwerking van en toelichting op de septembercirculaire is reeds eerder met u gedeeld.

2. Gemeentefonds: Onder uitputting rijksuitgaven 2018-2023 o.b.v. najaarsnota 2018

In de najaarsnota van het kabinet is aangegeven dat de rijksuitgaven achter blijven bij de begroting. Door de systematiek van "samen trap op en samen trap af" werkt dit door in het accres van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De bijstelling bedraagt voor de gemeente Beemster ongeveer € 40.000 structureel. De neerwaartse bijstelling over 2018 (€ 53.000) wordt in de meicirculaire 2019 verwerkt, vandaar dat het bedrag van de korting in 2019 € 93.000 bedraagt.

De algemene verwachting is dat zich na de najaarsnota nog een verdere onderuitputting op de rijksuitgaven gaat voordoen. Het reële risico bestaat dat de algemene uitkering op een later moment nog verder zal dalen ten opzichte van de bedragen die reeds zijn opgenomen in de tabel.

3. Gemeentefonds: Opschalingskorting

Het Rijk heeft vooruitlopend op wetgeving over opschaling van gemeenten in 2015 een oplopende korting doorgevoerd op het gemeentefonds. Daarbij was de gedachte dat schaalvergroting van gemeenten leidt tot lagere kosten. De wetgeving is er niet gekomen. De korting is echter wel doorgevoerd in de Rijksbegroting en tot op heden niet teruggedraaid c.q. gecompenseerd. In de startnota van het kabinet Rutte III blijft de opschalingskorting gehandhaafd, ondanks dat vanuit de VNG er op is aangedrongen deze korting te schrappen. De opschalingskorting houdt in dat de gemeente met ingang van 2021 wordt geconfronteerd met een extra korting op het gemeentefonds die los staat van de huidige systematiek van het gemeentefonds (trap op - trap af). Voor Beemster is deze korting voor een deel reeds verwerkt in de begroting 2019. Wel komt er in 2023 een extra structurele korting van € 60.000 bovenop de reeds verwerkte korting. In de jaren 2024 en 2025 is voor beide jaren samen nog voor € 130.000 aan structurele kortingen te verwerken.

4. Gemeentefonds: Lokale waardestijging OZB (belastingjaar 2019, peildatum 01-01-2018)

Bij de afgelopen meicirculaire zagen wij dat de ontwikkeling van de WOZ waarden van de Beemster woningen en niet-woningen effect heeft op de omvang van de algemene uitkering. En vooral wanneer de lokale waarde ontwikkeling sterk afwijkt van het landelijk gemiddelde. De WOZ-waarde is een inkomensmaatstaf en vermindert de hoogte van de algemene uitkering als deze sneller stijgt dan het landelijk gemiddelde. De Beemster WOZ waarden stijgen harder dan het landelijke gemiddelde en de verwachting is dat deze trend zich voort zet in 2019 waardoor de Beemster een nadelig effect op de algemene uitkering krijgt van € 65.000 structureel vanaf 2020.

5. Gemeentefonds: BCF effect

Gemeenten declareren hun BTW op overheidstaken bij het BTW Compensatiefonds (BCF). Om te voorkomen dat er een open einde regeling ontstaat, heeft de rijksoverheid een plafond aangebracht in de declaraties. Als de gezamenlijke gemeenten onder het plafond blijven, dan wordt het overschot aan het gemeentefonds toegevoegd, wordt het plafond echter overschreden dan wordt het tekort uit het gemeentefonds onttrokken. We zien de laatste tijd dat de declaraties van gemeenten toenemen en dat de ruimte onder het plafond hard terug loopt. Op basis van de meest recente informatie is de raming van de ruimte onder het plafond neerwaarts bijgesteld. Op basis van de nieuwe ramingen loopt de ruimte onder het plafond gestaag terug tot nihil in 2023. Dit laatste wil overigens niet zeggen dat er vanaf 2023 geen financieel risico meer wordt gelopen. Wanneer de declaraties van gemeenten verder stijgen en dus letterlijk door het plafond heen gaan dan wordt het tekort onttrokken uit het gemeentefonds. Voor de Beemster loopt dit effect op van € 85.500 in 2019 tot € 132.600 in 2023.

6. Verhoging cao en pensioenpremies (verhogen stelpost)

In de huidige meerjarenbegroting is rekening gehouden met een stijging van de totale loonkosten met 2,5% in 2019 en structureel 2% in de jaren hierna. Recentelijk zijn de nieuwe pensioenpremies voor 2019 bekend geworden. De nieuwe pensioenpremie voor 2019 slokt 1,4% van de loonruimte op, waardoor nog slechts 1,1% resteert voor de nog af te sluiten cao. Op dit moment lopen de onderhandelingen tussen de VNG en de bonden. De VNG biedt 1,4% loonstijging. De FNV eist 5%.

In de tabel met financiële ontwikkelingen zijn wij uitgegaan van een aanname dat de nieuw af te sluiten cao een stijging van de lonen met 2% tot gevolg zal hebben. Bovenop de 1,4% voor de pensioenpremies rekenen we nu dus met een totale kostenstijging van 3,4%. Dit heeft een structureel nadeel tot gevolg van circa € 35.500 in 2019 en structureel circa € 28.000. De bedragen met ingang van 2020 zijn lager dan in 2019 omdat vanaf 2020 een deel van de kostenstijging kan worden doorberekend in de gemeentelijke tarieven.

Mocht de VNG een nieuwe cao afsluiten met de bonden die hoger uitpakt dan 2% stijging dan vallen de bedragen die zijn opgenomen in de tabel hoger uit.

7. Verhoging vergoeding raadsleden

In november 2018 is er een circulaire van het ministerie uitgekomen over de vergoeding van raadsleden bij kleine gemeenten. De vergoeding is met terugwerkende kracht tot 29 maart 2018 verhoogd. Dit betekent een structureel hogere last op onze begroting van circa € 88.000.

8. Taakstelling gemeentehuis

Bij de begrotingbehandeling van de begroting 2018 is besloten een taakstelling op te nemen voor de verkoop van het gemeentehuis van € 175.000 per jaar. In de loop van de tijd heeft nieuw inzicht ervoor gezorgd dat de taakstelling niet kan worden ingevuld. Het gemeentehuis en het gebied eromheen maken inmiddels onderdeel uit van de gebiedsvisie Middenbeemster. De visie zal later in 2020 e.v. een uitwerking krijgen.

9. Overschrijding op jeugd (inschatting)

Op basis van de beschikbare gegevens over 2018, is er een inschatting gemaakt van het structurele tekort dat voorzien wordt op de jeugd. De gegevens 2018 zijn niet definitief. De gemaakte inschatting kan dan ook nog wijzigen. Inmiddels is het wel duidelijk dat het grootste deel van het tekort voortkomt uit de zorg die geleverd wordt vanuit de gezinshuizen die gevestigd zijn in Beemster. De verwachting is dat in de toekomst in het zogenaamde woonplaatsbeginsel een aanpassing zal plaatsvinden.

Dit betekent in beginsel een lastenverlaging voor de gemeente Beemster. De betreffende wetswijziging zal aan het einde van het jaar aangeboden worden. Indien deze wetswijziging aangenomen is, dan zal er met ingang van 2021 sprake zijn van een lastenverlaging op het budget van jeugd. Kanttekening hierbij is wel dat er ook kinderen buiten Beemster worden opgevangen en terug zullen komen op onze begroting. Op dit moment lijkt dit aantal mee te vallen. Onze inschatting is dat de lastenverlaging na de wetswijziging een omvang kent van circa € 350.000.

10. Onderzoeksresultaten en uitvoering projecten GVVP

In de raadsvergadering van 12 februari jl. heeft u ingestemd met het voorstel 'onderzoeksresultaten en uitvoering projecten GVVP'. Hier komen structurele lasten uit voort.

11. Verkeersveiligheid woonwijk Westbeemster

In de raadsvergadering van 12 februari jl. heeft u ingestemd met het voorstel 'verkeersveiligheid woonwijk Westbeemster'. Hier komen structurele lasten uit voort.

Andere ontwikkelingen

Naast alle genoemde ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan, zien wij dat er nog vele andere ontwikkelingen zijn die de komende perioden op ons af komen. Hierbij gaat het om ambities, maar ook om andere (wettelijke) verplichtingen die uitgevoerd moeten worden. Het gaat om (niet limitatief):

- Visie Zuidoostbeemster, alsmede visie Noord- en Westbeemster.
- Keuze voor de financiering van het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP).
- Vervanging van bomen die aangevuld dienen te worden (wettelijke compensatieplicht).
- Uitvoering van de motie bloemenmengsel.
- Straatwerk groenvrij houden (wegens het afschaffen van giftig product).
- Overdracht van de wegen van het HHNK naar de gemeente.
- Aansluiten van de Oostdijk op de riolering.
- Armoedebeleid ontwikkelen en invulling geven aan het beleid.
- Andere preventiemaatregelen voor versterking maatschappelijk beleid.
- Aankoop gronden bij voetbalvereniging WBSV.
- Noodzakelijke uitbreiding onderwijshuisvesting Zuidoostbeemster (wettelijke plicht).
- Noodzakelijke uitbreiding onderwijshuisvesting Middenbeemster (wettelijke plicht).
- Vervolg uitvoering bestemmingsplan Volkstuinen Noorderpad.
- Uitvoeren van de (geactualiseerde) duurzaamheidsagenda.
- Uitvoering van het Interbestuurlijk Programma (IBP), waarvan het op dit moment nog steeds niet duidelijk is wel wettelijke, verplichte taken er op gemeenten af zullen komen.
- Digitaliseren van de dossiers omgevingsvergunningen.
- De beoogde revitalisering van de bedrijventerreinen Insulinde en Bamestra.
- Uitvoering van het veiligheidsbeleid (o.a. ondermijning).
- Kosten ten behoeve van de harmonisering naar de fusie.
- Actualisatie bestemmingsplan buitengebied/opstellen omgevingsplan.

Deze zaken zijn **wel** opgenomen, maar **niet** financieel vertaald in de begroting en zorgen voor een groter tekort dan nu al het geval is.

De genoemde verplichtingen kunnen zowel incidenteel als structureel van aard zijn, waarbij incidentele verplichtingen bekostigd zouden kunnen worden uit de bestemmingsreserve van € 600.000 die bij de begrotingsbehandeling 2019 is gevormd. Uit deze bestemmingsreserve

is reeds een bedrag uitgenomen voor het opstellen van de dorpsontwikkelingsvisie Middenbeemster ad € 215.000. Een alternatief is normaliter onttrekking aan de algemene reserve. Structurele verplichtingen zorgen voor lastenverzwaring op de exploitatie en zorgen ervoor dat het tekort (nog) groter wordt dan nu al het geval is.

Het vervolg

De financiële ontwikkelingen die in deze brief worden beschreven zorgen ervoor dat de begroting meerjarig negatief is. Deze situatie is niet houdbaar en zorgt normaliter voor preventief toezicht vanuit de provincie. Dit toezicht komt gelet op de herindeling sowieso op ons af.

De afgelopen jaren heeft het college al meerdere malen inzicht gegeven in de financiële huishouding van de gemeente en een waarschuwing afgegeven over de houdbaarheid van de gemeentefinanciën van de gemeente Beemster. We moeten de feiten onder ogen zien. Dit is ook één van de redenen geweest dat er besloten is de weg van een bestuurlijke fusie met de gemeente Purmerend in te slaan. Deze recente ontwikkelingen benadrukken nogmaals het feit dat de keuze voor een bestuurlijke fusie onvermijdelijk en de enige juiste is.

Aangezien wij de afgelopen jaren al meerdere malen hebben moeten zoeken naar mogelijkheden om besparingen te realiseren, weten wij als geen ander dat dit een enorme uitdaging is voor onze gemeente. Ingrijpende taakstellingen zoals de verlaging op de subsidies hebben reeds plaatsgevonden. Wij zien als college echter geen mogelijkheden meer om het tekort wat nu ontstaan is op te lossen zonder ingrijpende keuzes die wederom een aanslag doen op de kwaliteit van de dienstverlening, onderhoud en beheer van onze samenleving. Zelfs wettelijke taken zullen niet uitgevoerd kunnen worden en ook het herstelproces zoals het college de afgelopen bestuursperiode en deze periode heeft ingezet is niet uitvoerbaar. Het is daarom dat het college reeds in gesprek is gegaan met de betrokken en verantwoordelijk gedeputeerden van de provincie Noord-Holland. Zij zijn op de hoogte gesteld van de financiële situatie van de gemeente Beemster en de zorgen die hiermee gepaard gaan.

De komende tijd willen wij de raad meer informatie geven of en op welke wijze er keuzes gemaakt kunnen worden en tevens een beeld presenteren van nieuwe dingen die op ons af komen. Op verzoek van de raad zal er een overzicht worden opgesteld met lopende projecten/ontwikkelingen en andere ontwikkelingen die nog op ons af zullen komen, inclusief de financiële vertaling. Op basis van deze informatie kan de raad besluiten welke aanpak gekozen wordt voor de kadernota die in mei aangeboden zal worden.

De genoemde informatie zullen wij vandaag tevens delen met de inwoners van Beemster via de pers, onze website en social media. Ook de ambtenaren worden via het intranet op de hoogte worden gesteld van de financiële situatie. Tenslotte wordt deze raadsbrief vandaag aan het college en de raad van de gemeente Purmerend aangeboden.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Beemster.

A.J.M. van Beek
burgemeester

H.C.P. van Duivenvoorde
gemeentesecretaris

